

Ügyiratszám: NAIH/2015/4376/7/V.

Jelentés

a HIPAVILON Magyar Szellemi Tulajdon Ügynökség Nonprofit Kft. által kiszabott túlzott mértékű költségtérítés visszafizetéséről

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság), az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított, mivel egy bejelentő azt kifogásolta, hogy a HIPAVILON Magyar Szellemi Tulajdon Ügynökség Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Kft.) olyan mértékű költségtérítést kért az atlatszo.hu által benyújtott adatigénylés teljesítéséért, amely sérti az adatigénylő közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő alapjogát.

A bejelentő levelében előadta, hogy 2015. május 28-án közérdekű adatigényléssel fordult a Kft.-hez a KiMitTud portálon keresztül, amelyben a társaság által megalakulása óta szolgáltatás vásárlás vagy egyéb, egymillió forintot meghaladó értékű beszerzések tárgyában kötött jogügyletek szerződéseinek és megállapodásainak elektronikus másolatban történő hozzáférhetővé tételét kérte.

A Kft. 2015. június 5-én kelt válaszlevelében az alábbiakat közölte az adatigénylővel:
„[Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.)] 29. § (3) bekezdéseiben foglaltakra tekintettel tájékoztatjuk, hogy a másolat készítéséért költségtérítést állapítunk meg az alábbiak szerint: 153 oldal, 64 Ft/oldal, összesen: 9.792 Ft. Kérem, hogy a költségtérítést jelen levelünk kézhezvételétől számított 8 napon belül, banki átutalással a HIPAVILON Nonprofit Kft. 10032000-00321608-00000017 számú bankszámlájára szíveskedjenek megfizetni.”

A Kft. levelére válaszul a bejelentő felhívta a társaság figyelmét arra, hogy a 64 Ft/oldal költségtérítést jogellenesnek és indokolatlan mértékűnek tartják. A bejelentő továbbá tájékoztatta a Kft.-t arról, hogy a Hatóság gyakorlata szerint *„a másolás költsége [...] csak alacsonyabb lehet, mint a piaci ár, mert sem általános forgalmi adót, sem munkadíjat, sem energiaköltséget, sem amortizációs elemeket nem tartalmazhat”*. Az adatigénylő erre tekintettel kérte a Kft.-t, hogy jogszerű költséget nevezzen meg a közérdekű adatigénylés teljesítésével összefüggésben. A bejelentő ugyanakkor arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy a mivel az igényelt adatokra szükség volt, megfizették a Kft. által előírányzott költségtérítést.

Az ügyben a Hatóság – az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján felszólította – a Kft.-t arra, hogy csökkentse az adatigénylés teljesítése tekintetében felszámolt költségtérítés mértékét, illetőleg – a jogsérelem megfelelő orvoslása érdekében – fizesse vissza a bejelentő részére az azon felül jogellenesen felszámolt összeget.

A Kft. – 2015. szeptember 4-én kelt – válaszlevelében arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy álláspontja szerint az Infotv. adatigénylés teljesítésekor hatályos 29. § (3) és (5) bekezdéseinek, a Hatóság, illetőleg *„az adatközlési kötelezettség hatálya alá tartozó más szervezet[ek] szabályozási gyakorlata”* figyelembe vételével, a *„teljes egészében állami tulajdonban lévő gazdasági társaságokra vonatkozó felelős gazdálkodás elvét szem előtt*

tartva” állapította meg az igényelt dokumentumok másolásáért fizetendő költségtérítés mértékét. A Kft. szerint továbbá nincs közvetlen kapcsolat egy közfeladatot ellátó szerv mérleg szerinti eredménye és bevétele, valamint a megismerni kívánt dokumentum jelentős terjedelme között. A társaság így egyet nem értését fejezte ki a Hatóság azon álláspontjával kapcsolatban, miszerint „egy kizárólagos állami tulajdonban lévő – 383 897 000 Ft összebevételű, 5 143 000 Ft mérleg szerinti eredménnyel rendelkező – gazdasági társaság esetében a 153 oldalnyi dokumentum nem minősül jelentős terjedelmű adatigénylésnek, és a megállapított 64 Ft/oldal költségtérítés mindenképpen túlzott mértékű”. A Kft. álláspontja értelmében a közérdekű adatigénylés az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: ÁFA tv.) szerint adóköteles szolgáltatás minősül, azt be kell számítani a másolatkészítésért fizetendő költségtérítés mértékébe. A Kft. végezetül kifejtette, hogy „a költségtérítés mértékének megállapítása során figyelembe vehető költségelemeket és azok legmagasabb mértékét, valamint a másolatként igényelt dokumentum jelentős terjedelmének megállapítása során alkalmazandó szempontokat rögzítő jogszabályi rendelkezések hiánya egyidejűleg a jogszerűség objektív megítélési alapjának hiányát is jelenti, ily módon az adatigénylőt ért jogsérelem sem állapítható meg”.

Mivel a Hatóság nem fogadta el a Kft. álláspontját, ezért – az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján – ismételten felszólította a társaságot a költségtérítés mértékének csökkentésére, illetőleg a jogellenesen felszámolt összeg visszafizetésére.

A Kft. 2015. november 16-án kelt levelében továbbra is fenntartotta korábbi álláspontját.

A Hatóság megállapítja, hogy a felszólítás alapján a jogsérelem orvoslására nem került sor. A Hatóság ugyanakkor az abban kifejtett, alább részletezett megállapításokat, érveket továbbra is fenntartja. A Hatóság ezért az Infotv. 58. § (2) bekezdés d) pontja alapján további intézkedésként a következő, az Infotv. 59. § (3) bekezdése szerinti jelentést tesz közzé a honlapján:

1. Az Infotv. – 2015. október 1-je előtt hatályos – 29. § (3) bekezdése értelmében az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv a másolat készítéséért – az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően – költségtérítést állapíthat meg, amelynek összegéről az igénylőt az igény teljesítését megelőzően tájékoztatni kell.¹

Az Infotv. 29. § (4) bekezdés szerint, ha az a dokumentum vagy dokumentumrész, amelyről az igénylő másolatot igényelt, jelentős terjedelmű, a másolat iránti igényt a költségtérítésnek az igénylő általi megfizetését követő 15 napon belül kell teljesíteni. Arról, hogy a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, továbbá a költségtérítés mértékéről, valamint az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeiről az igénylőt az igény kézhezvételét követő 8 napon belül tájékoztatni kell.

Az Infotv. 30. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy amennyiben a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni. Továbbá az Infotv. 30. § (2) bekezdése értelmében az adatigénylésnek közérthető formában és – amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes – az

---

¹ Az Infotv. vonatkozó rendelkezései 2015. október 1-jével módosultak, amelyek eredményeként a törvény meghatározza. A Hatóság az eset megítélése szempontjából hatályos jogszabályi rendelkezéseket veszi figyelembe jelen jelentés szempontjából.

igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni. Ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is. Az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.

Az Infotv. korábban hatályos rendelkezései tehát nem tették kötelezővé a költségtérítés megállapítását, hanem csak lehetőségként említették azt. Az információs szabadság érvényesülését az szolgálta jobban, ha a közfeladatot ellátó szerv – amikor csak lehetett – eltekintett a költségtérítés megállapításától és/vagy az ezzel kapcsolatos igénye érvényesítésétől.

Az Infotv. szerinti adatigénylések teljesítésekor a Hatóság korábbi gyakorlata értelmében másolási költség alatt kizárólag az anyagköltség vehető figyelembe, a munkadíj, az energiaköltség és az amortizáció figyelmen kívül hagyandó, továbbá a kis terjedelmű másolatok igénylésénél lehetőség szerint el kell tekinteni a költségtérítés megállapításától.

Mivel a közfeladatot ellátó szerv köteles a közérdekű adatok kiadása előtt az abban szereplő személyes adatokat felismerhetetlenné tenni, a dokumentumok anonimizálása a másolással kapcsolatban felmerült költségnek minősül. Azonban ahogy az „egyszerű” másolat esetében, úgy az anonimizált másolat esetében is a költség fogalma szűken értelmezendő. Csak a másoláshoz (beleértve az anonimizálást is) szorosan kapcsolódó „anyagköltségek” számolhatók fel, továbbá a kis terjedelmű másolatok igénylésénél lehetőség szerint ez esetben is el kell tekinteni a költségtérítés megállapításától.

A közfeladatot ellátó szervnek a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét rögzítő szabályzatot kell készítenie az Infotv. 30. § (6) bekezdése alapján, melynek többek között a költségtérítés mértékére és a fizetés módjára is ki kell térnie.

A közérdekű adatok megismerése iránti igény teljesítése nem tartozik ÁFA körbe, mivel az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: ÁFA tv.) 2. §-a alapján a törvény hatálya az adóalany által belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítésére, szolgáltatásnyújtására, a termékek az Európai Közösségen belüli egyes, belföldön és ellenérték fejében teljesített beszerzésére és a termék importjára terjed ki. Az ÁFA tv. 5. § (1) bekezdése értelmében adóalany az a jogképes személy vagy szervezet, aki (amely) saját neve alatt gazdasági tevékenységet folytat, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére. Az ÁFA tv. 6. § (1) bekezdése szerint gazdasági tevékenység: valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik.

A közfeladatot ellátó szervek a közérdekű adatigénylések teljesítésekor nem szolgáltatást nyújtanak, hanem az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogból eredő kötelezettségeiket teljesítik. E szervek továbbá nem gazdasági tevékenységük körében, üzletszerűen értékesítik a másolatokat, hanem lehetőségük van a felmerült anyagköltségek megtérítését kérni az adatigénylőtől. A korábbi gyakorlat szerint ezért másolás költsége az Infotv. értelmében csak alacsonyabb lehetett, mint a piaci ár, mert sem általános forgalmi adót, sem munkadíjat, sem energiaköltséget, sem amortizációs elemeket nem tartalmazhat.

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy egy kizárólagos állami tulajdonban lévő – 383 897 000 Ft összbevételű, 5 143 000 Ft mérleg szerinti eredménnyel rendelkező – gazdasági társaság esetében a 153 oldalnyi dokumentum nem minősül jelentős terjedelmű adatigénylésnek, és a megállapított 64 Ft/oldal költségtérítés mindenképpen túlzott mértékű.

2. Az Infotv. 56. § (1) bekezdése értelmében amennyiben a Hatóság a közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jog gyakorlásával kapcsolatos jogsérelem fennállását megalapozottnak tartja, „az adatkezelőt a jogsérelem orvoslására, illetve annak közvetlen veszélye megszüntetésére szólítja fel”.

A törvény idézett rendelkezéséhez fűzött indokolás csupán annyit emel ki, hogy a Hatóság jogsértés észlelése esetén többféle intézkedést is tehet, amelyek közül az egyik az Infotv. 56. §-ában foglalt ún. „ombudsmani típusú eszközök”. Ezek az intézkedések valamennyi olyan esetben a Hatóság rendelkezésére állnak, amikor az információs jogok gyakorlásával kapcsolatos jogsérelem vagy annak közvetlen veszélye fennáll. Az ombudsmani eszközök egyik fő célja a jogsérelem orvoslására.

A jogsérelem orvoslása kifejezés számos esetkört lefedhet. Az információs szabadság tekintetében mindenképpen ilyennek minősül az, amikor a Hatóság a megismerni kívánt adatok hozzáférhetővé tételére, az igénylés adatigénylő által kért formában vagy a teljesítésre nyitva álló határidőn belüli teljesítésére szólítja fel a közfeladatot ellátó szervezetet. A Hatóság úgyszintén az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján kötelezi a közfeladatot ellátó szervezetet a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét rögzítő szabályzatok elkészítésére, illetőleg az elektronikus közzétételi kötelezettségnek történő megfelelésre is.

A túlzott mértékű költségtérítés sérti az adatigénylők közérdekű adatok vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogát. Ebben az esetben nem áll rendelkezésre más mód a jogsérelem orvoslására, mint a vonatkozó költségek mértékének a jogszerű szintre való csökkentése és a jogellenesen beszedett költségtérítés visszafizetése. Amennyiben pedig a közfeladatot ellátó szerv nem számíthatott volna fel költségtérítést az igénylés teljesítésére, akkor annak teljes mértékét vissza kell fizetni. Ennek elmaradása ugyanis azt eredményezné, hogy az adatigénylő jogát sértő állapot fennmarad.

A Hatóság bízik abban, hogy a fenti jelentés alkalmas lesz az ügyben az információs szabadsághoz fűződő joggal összefüggő jogsérelem orvoslására és a jövőbeni hasonló jogsértések elkerülésére.

Budapest, 2015. december 17

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
egyetemi tanár